

Aenéis 1

■ Překlad

MICHAL CTIBOR (Praha)

- O bojích hrdiny zpívám, jenž z trójského pobřeží první dospěl hnán osudem k italské zemi a k lávínským břehům. Nebeští bohové dlouho jím po širých zemích i mořích smýkali, když lítá Júnó se nechtěla vzdát svého hněvu.
- 5 Mnoho i ve válce zkusil, než mohl založit město a vlastní bohy dát Latiu: odtud vzešel pak národ Latínů, předkové z Alby i hradby vznosného Říma.

- Prozrad' mi, Múzo, ty důvody: Co se tak Júnóny dotklo? Jaký žal způsobil královně bohů muž nadmíru zbožný,
- 10 že jej pak stíhala strastmi a přiměla projít si mnoha těžkostmi? Copak jsou bohové schopni takové zášti?

- Kartágo, původně tyrská osada, stávalo kdysi (byť v dálce) přímo naproti místu, kam ústí náš Tiber. Bylo velmi bohaté, prahlo však po kruté válce.
- 15 Zde Júnó – říká se – trávila víc času nežli kde jinde, Samos byl pro ni až na druhém místě. To zde měla koně i výzbroj a jako patronka Kartága přála si pro ně nadvládu nad všemi národy, pakliže osud by svolil. Doslechla se však, že z trójské krve se narodí lidé,
- 20 kteří jí v budoucnu mají tyrskou tvrz obrátit v ruiny. Přijde prý dovedně válčící národ, zmocní se vlády nad širým světem a Libyi zničí – tak upředly Parky. Toho se Sáturská zalekla, vždyť dosud nezapomněla na starou válku, v níž milé své Achájce na Tróju vedla.
- 25 Dosud jí nesešla z mysli ani příčina hněvu, bolest je nadále palčivá. Stále má hluboko v sobě uložen Paridův verdikt, tu křivdu a zhrdnutí krásou,

- celý ten rod je jí protivný, včetně poct unesenému
Ganymédovi. Znovu tak vzplanula hněvem a vlekla
- 30 Trójaný, či spíše to, co z nich Achillés s Danaji nechal,
přes všechny vody a k Latii bránila byt se jen blížít.
Mnoho let bloudili po mořích okolo, hnal je však osud.
Tak moc měl vytrpět, kdo chtěl dát římskému národu základ!
- Sicilskou zemi už nechali vzadu a kované přídě
- 35 lodí se derou vpřed zpěněným mořem: jsou chvíli zas šťastni.
Júnóně však se poznovu ozvalo zjizvené srdce,
přemítá taktó: „Mám snad teď přestat a smířit se s prohrou?
Trójského krále já nesvedu odehnat od Itálie?
Jistěže brání mi osud! Směla však Athéna Řekům
- 40 rozprášit loďstvo a je samé následně utopit v moři
za to, co v záchvatu hněvu spáchal jen Oílův Áiás?
A přece Jovovy plameny sama metala z mraků,
lodě jim rozbila na padří a moře vzbouřila větrem,
skrznaskrz proklála Áianta bleskem, až plameny dávil,
- 45 potom ho do víru chytl a nabodla na ostrý útes.
A já? Jsem přece královna bohů, Jovova sestra
i žena, a zatím s jediným národem kolik let válčím!
Kdo potom bude mít respekt z Júnóny a z její moci,
kdo pak mým oltářům pokorně přinese obětní pocty?“
- 50 O tomto ve svém zjitřeném srdci přemítá cestou
do Aiolie, do vlasti dešťových mračen a míst, kde
rodí se vichry. Tam v ohromné jeskyni Aiolos pevnou
rukou vládne hřmotným bouřím a odbojným větrům.
Drží je na uzdě pomocí řetězů a tlustých mříží,
- 55 což oni nelibě nesou: u vchodů zamčených skučí,
a v hoře zní to jak v úlu. Král shlíží ze svého trůnu,
třímá žezlo, zklidňuje vášně a jejich hněv tiší.
Kdyby to nedělal, rozsápali by na kusy moře,
zemi i vysoké nebe a sem tam je vláčeli vzduchem.
- 60 Kdysi je Júpiter uzavřel do tmavé jeskyně – bál se
zničení světa – a na ni posadil mohutný horský
masiv. Také jim dosadil krále, který by svedl
podle rozkazu patřičně pustit či utáhnout uzdu.
Toho šla Júnó prosit a volila taková slova:

- 65 „Airole, vždyť tobě otec bohů a lidí král svěřil
moc, abys větrem bouřil i konejšil hladiny moří:
národ, jenž ke mně nenávist chová, si Tyrhénským mořem
převáží Tróju a zdolané Penáty do Itálie.
Rozpoutej silný vítr, rozbij a potop jim lodě,
70 nebo je rozežeň a poté utop je porůznu v moři.
Mám čtrnáct nymf a všechny zdobí tělesná krása,
nad všechny ovšem vyniká překrásná Déijopéa.
Pevným svazkem vás spojím a tobě ji za ženu přiřknu:
za tvoje zásluhy veškerá léta prožije po tvém
75 boku a ještě tě učiní rodičem líbezných dítek.“
Na to jí Aiolos odvětil: „Ty sama, královno, musíš
vědět, co by sis přát měla – já jenom rozkazy plním.
Dík tobě mám tohle království, ať už je, jaké chce, ty mi
získáváš Jovovu přízeň, ty mě zveš k olympským hodům,
80 dík tobě také jsem vladařem bouří a deštivých mračen.“

Po těchto slovech sklonil své žezlo a na bok jím dutou
horu naklonil: větry se vyřítí naskytlou branou,
utvoří jakoby šik a vířivě přes země fičí.

- Potom nalehnou na moře, celé je ode dna zvíří,
85 Euros i Notos i na bouře bohatý Áfricus všichni
najednou spolu, a mohutné vlny k pobřeží valí.
Vzápětí přijde křik mužů a skřipění provazů lodních.
Mračna zčistajasna ukradnou Trójanům z očí
nebe a světlo a na moře dolehne temnota noční.
90 Obloha ozve se hromy, blesk s bleskem se éterem stíhá,
záhubou v nejbližší vteřině vše kolem lodníkům hrozí.

- Rázem i Aenéás pocítí mrazení, tělo mu chabne,
zastená, pozvedne ke hvězdám obě dvě dlaně a takto
promlouvá: „Třikrát, ba čtyřikrát přece jsou blažení ti, kdo
95 měli to štěstí potkat se se smrtí u strmých hradeb
Ília před zraky otců. Týdeův synu, jenž měl jsi
nejvíce odvahy z Řeků! Proč jen jsem nemohl padnout
na trójských pláních a tvou rukou vypustit tuhletu duši?
Tam, kde sklál Achillés lítého Hektora, kde leží obr
100 Sarpédón, kde řeka Simois omílá takových štítů,
přilbic i mrtvých těl hrdinů, které tam pod vodou leží.“

- Zatímco promlouval takto, skučící bouře mu proti
 plachtám severák vyšle a hladinu zdvihá až k hvězdám.
 Vesla se zlámou, příd' stočí a bok lodi vystaví vlnám.
- 105 Vzápětí blíží se strmicí hora vod vyhnanych vzhůru.
 Jedny to vynáší v závratnou výšku a před druhým vlny
 couvnou a zemi mu obnaží. Voda je zkalená pískem.
 Tři lodě uchvátí Notos a tlačí je na skryté skály,
 na velké hřbety pod samou hladinou; italské kmeny
- 110 takovým skalám říkají oltáře. Tři lodě Euros
 zahání z moře do mělčin, do Syrt – strašlivý pohled! –
 dno jim rozbíjí o dno a vězní je za náspy písku.
 Jedné, jež Lyčany společně s věrným Orontem vezla,
 před zraky samého Aenéa vzedmuté hladiny praští
- 115 seshora do zádi: lodivod v předklonu z paluby padá
 a hlavou napřed se poroucí. Loď se však na místě třikrát
 zatočí, načež ji pohltní chtivý chřtán vodního víru.
 V ohromném mořském proudu jsou tu a tam uprostřed vody
 k vidění plavci, pádla i prkna a poklady z Tróje.
- 120 Velká loď silného Acháta, velká loď Ílionéa,
 ta, v níž plul staříčkový Alétés, ta, v níž plul staříčkový Abás,
 s bouří již prohrály. Spojí se na bocích rozvolní, vodní
 nepřítel proniká do všech a škvíry jsou čím dál tím větší.

- Zatím si Neptun už všiml, že moře se s lomozem vzdymá,
 125 že někdo vypustil na moře bouři a ode dna zvrtil
 poklidné vody, a velmi se rozzlobil. Aby se mohl
 rozhlédnout po širých hladinách, vynořil vřidnou tvář z vody.
 Vidí, že Aenéás a trójské loďstvo jsou rozseti po vší
 hladině, že na ně útočí vlny a roztrhlé nebe.
- 130 Bratr už dokáže rozpoznat Júnónin úskok a zlobu,
 Eura a Zefýra zavolá k sobě a promluví takto:
 „To jste již takovou důvěru pojali k vlastnímu rodu?
 To si již troufáte, Větry, bez mého pokynu nebe
 se zemí pomást a takové spousty vod na moři zdvíhat?
- 135 Já bych vás...! Lépe však bude, když uklidním zvířené vlny.
 Podruhé sotva vám dovolím odejít s podobným trestem!
 Klidte se odtud a vlastnímu vladaři vyřďte tato
 slova: to mně a nikoli jemu los poručil vodstvu
 strašlivým trojzubcem vládnout. On dostal mohutné skály,

140 kde máte, Eure, vy domov. Ať se v svém paláci třeba
zalkne mocí, ale ať kraluje zamčeným větrům!“

Praví, a ještě než domluví, utiší vzedmuté moře,
rozžene shloučená mračna a na nebe vrátí zpět slunce.
Kýmothoé a Trítón se zároveň pokouší dostat
145 lodě z špičatých útesů, trojzubcem pomáhá Neptun.
Ten také otvírá strašlivé Syrty a konejší moře,
po jehož vlnách a hřbetě se nese v lehounkém voze.
Jako když častokrát uprostřed velkého zástupu začne
vzpoura a v nitru nízkého občanstva vše vře a zuří,
150 létají ohně a kameny (sám běs jim podává zbraně):
pokud však zahlédnou muže, kterému zjednaly vážnost
ctnosti a zásluhy, zmlknou a hned stojí s napjatým sluchem,
on jejich vášně pár větami zkrátí a uklidní srdce.
Tak také všechnen jek moře hned opadl, jakmile vyjel
155 vládce vod ve voze obhlédnout hladiny pod jasným nebem,
měnil směr koní a krotil své příznivé spřežení v letu.

Znavený Aenéův lid si přeje co nejdříve přistát
k nejbližším břehům a k libyjským pobřežím obrátí plavbu.
Je jeden záliv hluboko v pevninu vyhrézlý, před něj
160 ostrov nastavil boky a dal vzniknout přístavu, neboť
veškerý příboj se zlomí a rozbije do zpětných kruhů.
Po obou stranách jsou mohutné skály a k nebi se zdvihá
dvojice útesů, pod jejichž vrcholy široce mlčí
hladina moře. Nad ní je kotlina s míhavým lesem,
165 vysoko tyčí se ztemnělý háj plný ježatých stínů.
Do tváře protějších strmících útesů jeskyně zeje,
v které je sladká voda a přírodní sedátka v skále,
přebývají v ní nymfy. Tam lodě znavené plavbou
zubem zahnuté kotvy a řetězem netřeba poutat.
170 Tam také Aenéás přípluje, když našel z celého loďstva
lodí jen sedm. Teukří se pevniny nemožou dočkat,
rychle se vylodí, vezmou útokem toužený písek
a těla zdeptaná slaným mořem na břehu složí.
Achátés z křemene nejprve vykřeše jiskru a listím
175 plamínek podloží, suché dříví si připraví kolem,
následně s pomocí troudu rozdělá pořádný oheň.

Z posledních sil ještě vynesou navlhle zrní a všechno potřebné k mletí: co před mořem dovedli ubránit, to teď opraží nad ohněm anebo kameny rozdrťí v mouku.

- 180 Mezitím Aenéas vyšplhá na jedno skalisko, aby měl výhled široko na moře: zda by tam nebylo vidět Anthea v zápase s větry či dvojřadé ilijské lodě, Kapyja, Kajíkův štít, jež si přibil vysoko na zád. Žádná loď na dohled není, zato však na břehu spatří
- 185 bloudit tři jeleny. Za nimi postává i celý zbytek stáda a dlouhý voj vysoké pase se v protáhlém dole. Proto se zastaví v chůzi a chopí se luku a hbitých šípů: ty mu dá věrný Achátés, jenž mu je nosil. Nejprve porazil samotné vůdce, honosící se
- 190 rozvětvenými parohy na hlavách, následně zahnal střelami stádo a přiměl je utíkat v listnaté lesy. Nepřestal, dokavad na zem vítězně nesložil sedm velikých kusů, aby zbyl na každou loď právě jeden. Pak spěchal v přístav a úlovek rozdělil mezi své druhy.
- 195 Rozdal i džbány s vínem, které jim naložil dobrý Akestés, když se loučili s trojčípou sicilskou zemí. Těmito slovy se pokoušel konejšit sklíčená srdce: „Přátelé, není to první zlo, kterému musíme čelit. Prošli jste horšími, i těmto musí bůh učinit přítrž.
- 200 Byli jste u vzteklé Skyilly a skalisek, jimž se dral temný šum z nitra, útesy ostrova Kyklópů znáte už rovněž. Hlavu vzhůru, nepoddávejte se chmurám či strachu. Jednou i na tohle všechno snad budeme vzpomínat rádi. Navzdory rozličným pohromám, vzdor mnoha kritickým chvílím
- 205 spějeme k Latii. Tam nám osudy bezpečně sídlo slibují, tam zas smí království Trójanů z popela povstat. Vydržte ještě: bude vás potřeba i v časech lepších.“

Takto k nim promlouval, ač sám byl značnými starostmi sklíčen: na tváři předstíral naději, v srdci se rval s těžkým žalem.

- 210 Druzi si chystají náčiní na kořist, na brzké hody. Ze žeber stahují kůži a obnaží vnitřnosti zvířat. Porcují jedni a na rožně cpou ještě cukavé kusy, jiní zas na břehu stavějí kotle a chystají plamen.

- Potom si potravou doplní síly: ulehnu různě
 215 v trávu a sytí se šťavnatou zvěřinou a starým vínem.
 Když byl hlad hostinou utišen a byly sklizeny stoly,
 v dlouhých hovorech vzpomenu na svoje ztracené druhy.
 Strach se v nich s nadějí sváří: mohou snad věřit, že žijí,
 nebo je potkala smrt, a tak neslyší, že je kdo volá?
 220 Zvláště pak poctivý Aenéás naříkal nad koncem rváče
 Oronta, nad koncem Amyka, v duchu oplakal tiše
 silného Gyána, silného Kloantha, zlý osud Lykův.

- A byl tomu již konec, když Júpiter z éterných výšin
 shlédnul na moře brázděné plachtami, prostřené země,
 225 břehy a široko rozseté národy. Na samé špičce
 nebeské klenby pak stanul a upřel zrak k libyjské říši.
 Zatímco v srdci se obíral těmito starostmi, velmi
 sklíčená Venus jej osloví takto a v zalitých očích
 se třpytí jí slzy: „Ty, který navěky lidský i božský
 230 svět svými rozkazy řídíš a blesky mu naháníš hrůzu,
 čeho tak hrozného se můj Aenéás na tobě mohl
 dopustit, čehopak Teukři, že tolik už pohřbili druhů
 a celý svět se pro Itálii před nimi zavřel?
 Sliboval jsi, že jak roky poběží, vzejdou z nich jednou
 235 Římané, Teukrova krev že se vrátí a budou z nich vládcí,
 kteří pod svou moc přivedou veškeré země i moře.
 Jaký nový nápad teď, otče, zas změnil tvou vůli?
 Tím jsem se těšila, když padla Trója a zbyly z ní pouze
 žalostné sutiny, že osud nešťastný vyvážím šťastným.
 240 Teď mužům stíhaným tolika strastmi jde v patách zas stejná
 štěstěna. Jaký dáš konec těm útrapám, veliký králi?
 Anténór poté, co vyvázl ze středu Achájců, mohl
 proniknout v Illyrský záliv, bezpečně do nitra říše
 Liburnů vstoupil a došel až k prameni Timávu, odkud
 245 devítí otvory ve skále se strašným hukotem prýští
 široký proud a moře vod přes pole hřmotně se valí.
 Tam přece založil Patavium, náhradní sídlo
 pro svoje Teukry, dal kmenu jméno, flijské zbraně
 na zeď už přibílal a v přjemném míru si dopřává klidu.
 250 Nás, svoje potomky, kterým jsi na nebi místo už přiřkl,
 teď, když jsme (ach hrůza!) o lodě přišli, pro zlobu jedné

jediné bohyně zradíš a nepustíš k italským břehům?
Toto je odměna za zbožnost? Takto nás uvádíš na trůn?“

- Mírně se na dceru pousmál původce lidí i bohů,
255 ve tváři týž výraz, s nímž vrací vzbouřeným nebesům jasnost,
lehce ji políbil na rty a následně promluvil takto:
„Odlož strach, Kythérská, osud tvých milých dál nepohnut trvá.
Však ještě uhlídáš město a slíbené lávínské hradby,
šlechtného Aenéa vzhůru k nebeským hvězdám
260 vynesesh. Nový nápad sotva změnil mou vůli.
Nebudu mlčet: když tato starost tě stravuje, svitek
s osudy rozvinu více než jindy a sdělím ti tajné.
V italské zemi tvůj Aenéás povede strašlivou válku,
divoké národy zkrotí a mužům dá hradby i zvyky,
265 než třetí léto jej uvidí v Latiu vládnout, než třikrát
přejde čas zimního tábora poté, co Rutuly zdolá.
Avšak hoch Askanios, jenž nyní přibere jméno
Július (Ílus byl, pokavad Ílium stálo v své síle),
třicet slunečních oběhů, jak budou měsíce mítet,
270 svou vládou naplní, zároveň přenese královské sídlo
z Lávínia a dlouhé Albě dá bytelné hradby.
Zde bude Hektorův rod plných tři sta let kralovat, dokud
Ília, kněžka a královská dcera, nepočne s Martem
a na svět nepřivede dvojčata. Potom se kmene
275 ujme Rómulus, který se z nahnědlé kůže své chůvy
vlčice radovat bude, založí Martovy hradby
a jejich občany nazve *Romani* dle svého jména.
Těmto já v čase a prostoru žádnou mez nestanovuji,
dal jsem jim vládnutí bez hranic. Dokonce i drsná Júnó,
280 jež nyní ze strachu burcuje moře i země i nebe,
změní své smýšlení v lepší a bude přát společně se mnou
Římanům, světovým pánům a občanům oděným v togu.
Toť vůle osudu. Jak budou přecházet očištěné cykly,
nastane doba, kdy Anchísův prapranuk zotročí Fthíí
285 i slavné Mykény a bude zdolaným Achájcům vládnout.
Z vznešených předků se narodí trójský Július Caesar,
pro jehož říši jen Oceán, pro slávu budou jen hvězdy
hranicí. Július – jméno mu odkáže veliký Július.
Toho ty jednou, až bude trofejí z východu věnčen,

- 290 už klidná na nebe přijmeš, též on bude prosbami vzýván.
Drsná pokolení se vzdají svých válek a zjemní.
Šedavá Důvěra, Vesta a Quirínus s dvojčetem Remem
nastolí zákony. Děsivé dveře se za Válkou zavřou
na dobře padnoucí železnou petlici. Na kupu lýtých
295 zbraní se bezbožný Běs uvnitř usadí, sto uzlů z kovu
spoutá jej za zády, děsivě bude řvát krvavou tlamou.“

- Řekl a Májina syna hned posílá z nebeských výšin,
aby se země a nová tvrz Kartága Trójanům vstřícně
otevřely a aby jim osudu neznalá Dídó
300 nechtěla ve vstupu bránit. Ten letí rozlehlým vzduchem,
zabírá křídly a v rychlosti stane až v Libyjské říši.
Ihned tam rozkazy plní a Púnové na přání boha
krotí svá divoká srdce. Zejména královna vůči
Trójanům pojala přátelskou mysl a smýšlení vlídné.

- 305 Avšak poctivý Aenéás celou noc zvažoval mnohé,
a hned jak vysvitlo těšivé světlo, rozhodl se, že
půjde a prozkoumá nový kraj, do nějž byl zanesen větry,
kdo že zde přebývá (neboť stopy tu nevidí ničí),
lidé či šelmy, a že svoje objevy přednese druhům.
310 Flotilu ukryje v lesnaté kotlině, pod dutou skálou
dokola sevřenou stromy a jejich ježatým stínem.
Vyráží samotný, jediný Achátés doprovod tvoří
a v rukou potřásá dvojici oštěpů širokých hrotů.

- Uprostřed lesa se synovi postaví do cesty matka,
315 na sobě šat i tvář dívčí a zbraně: jak spartánská dívka
či jako Thráčanka Harpalyké, jež prohání koně
do úmoru a v běhu předstihne rychlý tok Hebru.
Po zvyku lovkyně jí totiž visel z ramene dolů
lehký luk, vlasy si nechala ve větru povlávat volně,
320 kolena nahá a splývavé šaty sebrané v uzel.
První pronesla: „Hej, muži, povězte, zda jste z mých sester
náhodou některou nezahlédli, jak tudy bloudí
s připjatým toulcem a oděna do rysí skvrnitě kůže
nebo jak s křikem štve kance, jemuž se od tlamy pění.“

- 325 Pravila Venus a Venušin syn takto v odpověď počal:
 „Nezahlédl jsem ani jsem neslyšel žádnou z tvých sester.
 Jak ti mám říkat, dívko? Vždyť nemáš vzhled smrtelných lidí
 a tvůj hlas sotva zní jako hlas člověka. Bohyně budeš!
 Jsi sestra Foibova? Nebo snad některá z rodu nymf? Ať už
- 330 jsi kdo jsi, buď prosím laskavá, ulev nám od našich strastí
 a sděl mi konečně, pod jaké nebe a na které břehy
 světa jsme vrženi. Neznalí zdejšího lidu a kraje
 bloudíme, když nás sem zahnalý vítr a mohutné vlny.
 Před tvými oltáři skolím svou pravici přemnohou obětí!“
- 335 Nato zas Venus: „Sotva si zasloužím takovou poctu.
 Tyrské dívky jsou zvyklé nosívat při sobě toulec
 a kolem lýtek si vysoko uvázat nachový střevíc.
 Vidíš království Púnů, leč město je Agénorových
 potomků, tyrské, byť v Libyi. Lid nezná ve válce prohrát.
- 340 Vládne zde Dídó, jež se sem vydala z rodného Tyru,
 aby utekla před bratrem. Celá ta křivda je dlouhá,
 s dlouhými zákruty, nicméně kostru těch věcí vám povím.
 Manželem jejím byl Sýchaeus, jenž ze všech Fénicianů měl
 nejvíce polí, a nebohá Dídó jej chovala v lásce.
- 345 Když mu ji otec dal, neznala žádného muže a sňatek
 byl její první. Vláda v Tyru však připadla bratru
 Pygmaliónovi, jenž všechny ostatní v zločinech předčí.
 Mezi muže se vklínily spory a Pygmalión pak
 Sýchaea v blízkosti oltářů, když nebyl ve střehu, mečem
- 350 bezbožně probodl, zaslepen zlatem a nehledě k citům
 své sestry. Dlouho čin tajil ten lotr, předstíral mnohé
 a hrál si s Dídónou tím, že jí falešnou naději dával.
 Avšak duch mrtvého, jenž nebyl pohřben, přišel k ní ve snu,
 podivným způsobem pozvedal pobledlé tváře a odkryl
- 355 strašlivý oltář a prsa probodlá kovovým ostrfím.
 Odhalil Dídóně celý ten skrývaný domácí zločin,
 načež ji pobádal uspíšit útěk a odejít z vlasti.
 V zemi jí ukázal pradávne poklady, zapomenuté
 hromady stříbra a zlata, jež mělo jí na cestě pomoci.
- 360 Tímto vším pohnuta Dídó připraví útěk a druhy:
 schází se, buď ten, kdo k tyranu strašlivou nenávist chová,
 či ti, kdo mají z něj hrůzu. Zmocní se lodí, jež byly

- náhodou hotové, naloží zlato a chtivému bratru
 bohatství unesou za moře. Původcem činu je žena.
- 365 Došli až na místo, kde nyní vidíte ohromné hradby
 a pevnost nového Kartága, která teprve roste.
 Koupili půdu a dle svého činu ji nazvali Byrsa:
 koupili, kolik jen dovedli obehnat kůžemi z býka.
 Ale teď konečně povězte, kdo jste vy, odkud jste přišli,
- 370 kam vaše kroky směřují?“ Takové otázky kladla.
 Aenéás povzdechl a z hlubin hrudi pak pracně hlas táhl:
 „Bohyně, kdybych to všechno měl od prvních počátků líčit
 a kdybys měla čas vyslechnout kroniku všech našich strastí,
 večer by zatáhl nebe a učinil konec dni dřívě.
- 375 Ze staré Tróje, pokud se někdy snad doneslo jméno
 Trója k vašemu sluchu, nás všemožná moře již vezla
 a teď nás bouře svou zvůlí přihnala k libyjským břehům.
 Jsem věrný Aenéás, jenž s sebou Penáty vyrvané z rukou
 nepřátel na lodích vozí, a má sláva nad éter sahá.
- 380 Hledám svou italskou pravlast a předky, jež Júpiter zplodil.
 S dvakrát deseti loďmi jsem vyplouval na fryžské moře,
 neboť jsem poslechl osud, a božská matka mě vedla.
 Mám sotva sedm, jež Euros a vlny si nechaly vyrvat.
 Neznalý kraje sám bez všeho procházím libyjskou pouští,
- 385 z Evropy, z Asie vyhnán.“ Venus už víc jeho nářků
 nesnesla a takto vstoupila do jeho bolestné řeči:

- „Ať už jsi kdokoli, podle mě nemůžeš živný vzduch dýchat
 k nevoli nebeských bohů, když přicházíš k tyrskému městu.
 Jenom dál pokračuj a odtud ku prahu královny dojdi,
- 390 neboť ti věštím, že se ti navrátí druzi a loď
 zpět získáš – vítr se stočí a dá jim v bezpečí doplout,
 pokud mí rodiče nebyli blázni a neučili mě
 věštění marně. Podívej, jak dvanáct labutí letí
 radostně v šiku: Jovův pták přilétá z éterných končin,
- 395 aby je rozehnal po celém nebi: zdá se, že jedna
 po druhé na zem se vrhá či vyhlíží, kam by se vrhla.
 Jako se vrátily labutě, hrají si, křídla jen sviští,
 společně pro sebe zabraly nebe a spustily zpěvy,
 úplně stejně tvé loď a jejich posádky všechny

400 jsou již buď v přístavu, nebo tam s plnými plachtami spějí.
Jenom dál pokračuj, a kam tě povede cesta, tam kráčeš.

Řekne, a jak se otáčí, zaskví se růžová šíje.

Božské kadeře na hlavě zadýchnou nebeskou vůní,
šaty jí sklouznou a až k samým patám svezou se dolů,
405 chůze pak bohyni neklamně prozradí. Jakmile poznal
matku a viděl, že prchá, těmito slovy ji stíhal:
„Proč syna klamnými přeludy tak často šálíš? Jsi stejně
krutá jak ostatní. Pročpak ti pravici v pravici stisknout
nesmím a proč není možné říkat si vzájemně pravdu?“

410 Taktové výčitky vznáší a obrací své kroky k hradbám.
Venus však okolo chodců rozestře temnější opar
a oděje je do bohatého mlžného roucha.
aby je někdo snad nespátřil nebo jim nezkřížil cestu,
nechtěl je zdržovat či na nich vyzvídat, proč že sem přišli.
415 Sama se po nebi ubírá na Pafos, s radostí opět
navštíví domov, kde má svou svatyni. Voní tam čerstvé
věnce a arabské kadidlo na stovce oltářů plane.

Oni zas mezitím spěchají, kudy je pěšina vede.

Nyní již Aenéás stoupá na kopec, který se tyčí
420 vysoko nad město. Odtamtud dívá se na palác dole.
Diví se stavebním pracím na místě dřívějších stanů,
diví se branám, čilému ruchu i dláždění ulic.
Tyrané horlivě pracují: někteří vztyčují hradby,
budují palác a vlastníma rukama kameny vláčí,
425 ti si zas hledají pozemek pro dům a značí jej brázdou.
[Ustanovují si právo, volí si správu a senát.]
Další pak v přístavu kopou a támhle zas divadlu jiní
hluboké základy kladou a ze skály sekají velké
sloupy, jež budou skvělou ozdobou budoucí scény.
430 Tak pilně pracují včely na květy posetých lukách,
jakmile započne léto a slunce již pálí: to vedou
dorstlé potomky roje ven z úlu, sbírají vláčný
med a sladkým nektarem pěchují plástve, či včelám,
které přilétnou, snímají náklad, nebo zas tvoří

- 435 šik, aby od úlu zahnal sebranku lenivých trubců.
Každý v úle má napilno, med voní mateřidouškou.
„Jaké je potkalo štěstí, že jejich hradby již rostou!“
pronáší Aenéas a hledí pod sebe na střechy města.
Obklopen oparem vydá se na cestu – těžko lze věřit! –
- 440 zástupem Tyřanů: míjí je, aniž jej kdokoli vidí.
Uprostřed města byl háj, jenž bohatě oplýval stínem.
Jakmile Púnové unikli mořským vlnám a vírům,
zde v zemi odkryli znamení, zjevené královskou Júnó,
hlavu bujného koně: tento kmen dovedně bude
- 445 válčit a po dlouhá staletí snadno hájit své bytí.
Sídónská Dídó zde Júnóně zřídila veliký chrám, v němž
vždy bylo množství darů a v němž božstvo sídlilo často.
Ke vchodu stoupalo bronzové schodiště, trámy též z bronzu
spleteny byly a na čepech skřípaly veřeje z mědi.
- 450 Nová věc, která se v tom háji udála, obavy prvně
zmírnila, v tom háji prvně se Aenéás odvážil doufat
v dobrý konec a pojal víc důvěry v svou těžkou cestu.
Zde totiž vyčkával na příchod královny. Zatím si jedno
po druhém prohlížel a podívoval se bohatství města,
- 455 předhánějícím se rukám umělců, pracnosti díla,
když vtom tu zahlédl po řadě líčené ílijské boje,
válku, o které zvěst se již roznesla po širém světě,
Átreovce i Priama, Achilla k oběma zlého.
Stanul a pronesl v slzách: „Je ještě nějaké místo
- 460 na zemi, Acháte, které by trójských hrůz nebylo plné?
Podívejte, Priamus: ctnosti tu dochází uznání také,
nejsou zde lhostejné pohromy lidí a pláče se pro ně.
Odlož strach, tato sláva nám zajistí určitou pomoc.“
Řekl a nemohl ducha pohledem na prázdný obraz
- 465 nasytit, lkal při tom velmi a mocný proud zmáčel mu tvář:
neboť tam viděl, jak okolo Pergama vede se válka,
tady prchají Řekové pod tlakem trójského mužstva,
tady zas Teukři, když Achillés s chocholem útočí z vozu.
Plakal, když kousek dál rozpoznal Rhésův stan s bělostným plátnem.
- 470 Hned první noci, když světil se zrádnému spánku, tam vnikl
Týdeův potomek, pustošil, špinil se prolitou krví
a jeho bujaré koně si k sobě odvěkl dříve,
než mohli ochutnat trójskou píci a napít se z Xanthu.

- Na jiném místě zas utíká Troilus, meč a štít ztratil,
 475 nešťastný chlapec, jenž nebyl ve střetu s Achillem roven.
 Koně jej odváží: na zádech vlaje za prázdným vozem,
 přece však otěže nepustil z rukou, šíje a vlasy
 po zemi kloužou a hrot kopí do prachu vpisuje stopu.
 A zatím ke chrámu nikoli nestranné Pallady míří
- 480 Trójanky s volnými vlasy a nesou jí nádherné roucho,
 pokorně prosící, nešťastné, dlaní se bijící v prsa.
 Bohyně stojí však zády a upřeně do země hledí.
 Achillés Hektora třikrát hnal okolo ílijských hradeb,
 bezduché tělo pak Priamovi za zlato prodal.
- 485 Tu teprv dral se mu hluboko z hrudi mohutný nářek,
 když viděl stahovat zbroj svému příteli, když viděl vůz a
 mrtvolu a krále Priama podávat bezbrannou ruku.
 Také tam rozpoznal sebe tváří v tvář achájským vůdcům,
 zbroj, kterou Memnón, syn Jitřenky, nosil a šiky, jimž velel.
- 490 Amazonky se srpkem vyřízlým na štítě vede
 běsnící Penthesiléa a uprostřed vojáků řádí,
 pravé nadro má nahé a zlatavý opasek pod ním,
 dívka, leč bojovnice, jež odvážně staví se mužům.
- Zatímco toto vše u Teukra Aenéa vzbuzuje obdiv,
 495 zatímco užasle hledí a pro nic jiného oči
 nemá, do chrámu vstupuje překrásná královna Dídó,
 okolo které se shlukl početný doprovod mužů.
 Jaká je Díána, kdykoli na břehu Euróty nebo
 na vrchu Kynthu vévodí rejům a za ní se bere
- 500 na tisíc horských nymf, oread, příběhlých odtud i odtud,
 na plecích nese si toulec a veškeré bohyně předčí
 (Látóna oněmí a v srdci pocítí nesmírnou radost):
 taková byla i Dídó, taková radostně středem
 kráčela, hotova chopit se práce i budoucí vlády.
- 505 Před vnitřní svatyní bohyně, uprostřed chrámové klenby
 usedla vysoko na trůn a kolem ní početné strážce.
 Mužům pak dávala právo a zákony, náročné práce
 dělila rovným dílem, případně přířkla je losem.
 A vtom Aenéás spatřil, jak početným zástupem lidí
- 510 dere se Antheás, Sergestés, statečný Kloanthos a i
 ostatní Trójané, od nichž byl na moři temnými vichry

- úplně odříznut, každý pak připlaval k jinému břehu.
Aenéeas užasl. Jak jej, tak Acháta ochromí rázem
radost i obava. Touží si potřást s přáteli rukou,
1515 neznají ovšem situaci a nejsou si jistí.
Neprozradí se a zkoumají zpod roušky halící mlhy,
copak je postihlo, na jakém pobřeží nechali lodě,
proč že sem přichází: neboť šli zástupci veškerých lodí,
prosili o milost a ve chrám vstoupili s nemalým křikem.
- 1520 Poté, co vešli a k osobní rozmluvě dostali možnost,
mohutný Ílioneus tak začal a srdce měl klidné:
„Královno, které Júpiter dovolil založit nové
město a zpupné kmeny krotit pomocí práva,
tebe my, ubozí Teukří, jež vítr hnal přes všechna moře
1525 i země, prosíme: zdrž hrozné plameny od našich lodí,
ušetři poctivý národ a náš osud poznat chtěj blíže.
Nepřicházíme snad libyjské Penáty poplenit mečem,
nepřicházíme snad loupit a kořist si stahovat k břehu;
násilí nemáme v úmyslu: kdo prohrál, nebývá zpupný.
1530 Je jedno místo, jež Řekové nazvali Západním krajem,
je to zem prastará, vojensky zdatná a s úrodnou půdou.
Sídlil tam lid krále Oinótra. Jejich potomci se prý
začali nazývat Italy dle jména jednoho vůdce.
To byl náš cíl:
- 1535 Vtom zdvihl deštivý Órion příboj a nesl nás v temné
vody, přes vlny, hluboko, od jihu dorážel vítr.
Potom nás od sebe rozdělil na strmých neschůdných skalách,
načež jsme v nevelkém počtu připluli k vašemu břehu.
Jací lidé zde žijí? Jaká vlast připouští tyto
1540 barbarské mravy? Vždyť ani písek nám nechtěli dopřát!
Burcují válku a na samé pobřeží brání nám vstoupit!
Jestliže nemáte respekt k lidem a smrtelným zbraním,
vězte, že bohové jednání dobré i nekalé vidí.
Naším králem byl Aenéeas, nad něhož nebylo muže
1545 spravedlivějšího, poctivějšího či lepšího v boji.
Pakliže osud jej zachoval, pakliže doposud živným
vzduchem se živí a doposud nepřešel ke krutým stínům,
nemáme obavu a tebe nemusí mrzet, že první
poskytněš ty pomoc Trójanům. Máme i v sicilských krajích

- 550 města a zbraně a slavného Akesta z ílijské krve.
Dovol nám vytáhnout vichřicí rozbitou flotilu na břeh,
lodě si vyspravit dřevem a vesla si vyřezat nová:
je-li nám souzena italská země a s druhy i králem
opět se shledáme, abychom radostně k Latii pluli;
555 je-li však naděje mrtvá a ty, skvělý ílijský vůdce,
jsi pohřben v libyjském moři a v Júla též doufat již nelze,
abychom dali se sicilským mořem k již stojícím městům
za králem Akestem, odkud nás vichřice zanesla sem k vám.“
Promlouval Ílioneus a ostatní Trójané k tomu
- 560 přitakávali.
Královna Dídá pak sklopila oči a pravila stručně:
„Trójané, zaplašte ze srdce obavy, vyžeňte starost!
Nelehké poměry a mladé království nutí mě konat
takové věci a široko daleko rozstavit stráže.
- 565 Kdo by lid Aenéův neznal? Neslyšel o trójském městě,
ctnostných a udatných mužích a roznětkách takové války?
Ani my Púnové nemáme úplně kamenná srdce,
známe tu sluneční spřežení, jezdí i nad tyrským městem.
Ať už si velikou Západní zemi a Sáturské lány,
570 přejete, ať krále Akesta a kraje pod horou Eryx,
pomohu, bezpečně vypravím, podpořím, čím budu moci.
Chcete se usadit ve zdejších království společně se mnou?
Město, jež stavím, je vaše, lodě si vyvlečte na břeh.
S Teukry i s Tyřany budu zacházet naprosto stejně.
- 575 Kéž by i Aenéa Notos hnál k témuž břehu a váš král
byl tu teď rovněž! Alespoň rozešlu několik mužů,
kterým dám za úkol prohledat břehy i odlehlá místa,
zda nebyl vyvržen mořem a nebloudí lesy a městy.“

- Silného Acháta i vůdce Aenéa taková slova
580 povzbudí na duchu. Notnou chvílí již rádi by vyšli
z mlžného mraku a Achátés osloví Aenéa první:
„Bohynin synu, jaký plán zrodil se nyní v tvé myslí?
Vidíš, že všechno je bezpečné, přijaty lodě i druzi.
Schází jen jediný, jehož jsme viděli na vlastní oči
585 utonout v moři. Zbytek je tak, jak ti věštila matka.“
Sotva to dořekl, když v tom se najednou roztrhl oblak
mlhy, která je kryla, a vyprchal v bezbřehý éter.

- Náhle tu Aenéás stanul a v jasném světle se zaskvěl.
Tváří i urostlou postavou spíše se podobal bohu.
- 590 Sama matka mu totiž dodala slušivý účes,
mladistvou nachovou zář a do očí radostnou jiskru.
Podobně slonové kosti přidá se na kráse rukou
nebo se stříbru a mramoru z Paru dá zlatý lem kolem.
- Následně oslovil královnu, zaskočil příchodem všechny
a takto promluvil: „Ten, koho hledáte, před vámi stojí.
Já jsem trójský Aenéás, vyrvaný libyjským vlnám.
Jenom ty jediná máš soucit s hrůznými trójskými strastmi.
Když nás – či to, co z nás po Řecích zůstalo – pohromy mořské
i zemské srazilo na dno, když jsme již o všechno přišli,
600 ty jsi nám nabídla město a domov. Prokázat za to
patřičnou vděčnost není však, Dídó, v možnostech našich
ani všech Dardanů, co jich je rozseto po širém světě.
Dbají-li nějaká božstva o zbožné, je-li kde dosud
spravedlnost, kéž poskytnou odměnu bozi a mysl,
605 jež si je vědoma správného skutku. Ze které šťastné
jsi doby? Jak skvělí rodiče zplodili takovou dceru?
Dokud se říční proud povalí do moře, dokud se stíny
hor budou procházet údolím, nebesa budou pást hvězdy,
budu tě stále chovat v úctě a chválit tvé jméno,
610 ať už se ocitnu kdekoli.“ Privil a obejmul pravou
rukou přítele Ílionéa a Seresta levou,
silného Gyána, silného Kloantha a všechny zbylé.
- Sídónskou Dídónu hrdina ohromil nejprve zjevem,
vzápětí pohnutým osudem. Ústy pak pronesla toto:
615 „Bohynin synu, jaképak neštěstí stále tě stíhá
po všech těch zkouškách? Jaká moc hnala tě k strašlivým břehům?
Ty jsi ten Aenéás, kterého povila laskavá Venus
na břehu fryzského Simoentu Anchisu z Tróje?
Dobře si vzpomínám na to, jak dorazil k Sídónu Teukros,
620 když musel opustit otcovy kraje a hledal si nové
království s pomocí Béla. Tou dobou můj otec Bélus
pustošil úrodný Kypr, vyhrál a získal tam vládu.
Již od těch časů jsem věděla o pádu trójského města,
znala jsem i tvoje jméno, znala jsem achájské vůdce.

- 625 Teukros, byt nepřítel na straně Danaů, nesmírně Teukry
chválil a tvrdil, že pochází z jejich dávného rodu.
Pročež, mužové, jen směle vejděte pod moji střechu!
Také mě podobná štěstěna stíhala mnohými strastmi,
teprve ve zdejší zemi mi dopřála založit sídlo.
- 630 Nejsem neznalá útrap a nebohým pomoci umím.“
Vyprávěla a hned vedla Aenéa v královský palác,
hned zase kázala, jaké nést pocty do chrámu bohům.
Nezapomíná však ani na druhy na břehu: pošle
za nimi dvacet býků, sto velkých prasat, jež mají
635 ježaté hřbety, a sto tučných jehňátek a jejich matky
jakožto dar a potěchu dne.

- Uvnitř domu se všechno odívá v královský přepych.
Prostředek paláce chystá se k hostině: přinesou látky
zdobené dovednou prací a barvené nádherným nachem,
640 na stoly množství stříbra a zlato, do něž jsou vryty
odvážné skutky pradědů, předlouhý řetězek činů,
konaných skvělými muži od samých počátků rodu.

- Protože otcovská láska myslí pokoje nedá,
Aenéas vysílá k lodím rychlého Acháta, aby
645 toto vše Júlovi sdělil a s sebou jej přivedl k hradbám,
Júlus je jedinou starostí, kterou se obírá otec.
Mimoto poroučí vzít dary vyrvané z ílijských sutin:
plášť, jenž je zdobený zlatými obrazy, že ani ohnout
ho nelze, žlutavým akantem dokola obšitý závoj,
650 oděvy argejské Heleny, které si přivezla z Mykén,
když se vydala do Tróji za nedovoleným sňatkem,
sama ty úžasné věci dostala od matky Lédy.
Mimoto žezlo, jež kdysi patřilo nejstarší dceři
krále Priama Ílioné, pak šperk z perel na krk
655 a také korunu z dvou vrstev zlata a kamenů drahých.
Rychle se toho Achátés zhostil a pospíchal k lodím.

- Kythérská Venus se v srdci však zabývá novými plány,
novými úskoky: chce, aby Amor cizí tvář přijal,
vydal se namísto sladkého Júla, bláznivou vášeň
660 v královně zažehl dary a plamen jí do kostí zasel.

- Bojí se totiž o stálost domu a o punskou věrnost,
divoká Júnó ji trápí a starost se vracívá s noci.
Proto se na okřídleného Amóra obrátí takto:
„Synu, má oporo, všechna má síla je jedině v tobě,
665 synu, jenž nemáš strach z týfónských blesků velkého Jova,
jdu k tobě pro pomoc, pokorně o zásah žádám tvé božstvo.
O tom, že tvůj bratr Aenéás od břehu k břehu je honěn
po moři, protože upadl v nemilost zahořklé Júnó,
o tom víš dobře a často jsi v mém smutku smutníval se mnou.
670 Nyní jej lapila fénická Dídó a drží ho řečmi
plnými lichotek: bojím se, v copak se Júnónin azyl
zvrhne, vždyť sotva by přestala v této tak rozhodné chvíli.
Proto mám v úmyslu předem se královny klamem a žárem
zmocnit, aby ji žádný bůh nemohl k ničemu zviklat,
675 aby mu naopak bezmezně propadla jako já sama.
Nyní ti povím svou představu, jak bys to zhruba měl provést.
Královský chlapec, má největší starost, se na pokyn svého
drahého otce již chystá vyrazit k tyrskému městu,
nese tam dary, jež čelily mořím i trójskému ohni.
680 Toho já omámím spánkem a na ostrov Kythéra vezmu
anebo na Kypr, kde ho v své posvátné svatyni skryji,
aby nic nepoznal a aby nepřišel uprostřed plánu.
Úskočně jeho vzhled vyhlávej po dobu jediné noci,
sám chlapec známou chlapeckou podobu na sebe vezmi.
685 Až si tě Dídó s nemalou radostí posadí na klín
uprostřed královsky bohatých stolů a Bakchova moku,
až tě v svém náručí pochová, až ti své polibky vtiskne,
tajně jí vdechni žár lásky a napuť ji úkladně jedem.
- Amor poslechl rozkazy drahé rodičky, svlékl
690 křídla a radostně napodoboval Júlovu chuži.
Bohyně Venus však mezitím rozlévá Askaniovi
po těle malátnou ospalost, bere jej na klín a nese
vysoko do hájů v kyperském pohoří, kde si jej jemný
majorán podmaní vonnými květy a v svůj stín ho zajme.
- 695 Tak již jde na slovo poslušný Amor, Tyranům nese
královské dary a doprovod Achátův dělá mu radost.
Když přijde, královna leží již v koberci zdobené hale,

- složena na zlatou pohovku stojící v úplném středu.
 Již také přichází vladař Aenéás, přichází také
 700 trójské mužstvo a ulehá na deky barvené nachem.
 Otroci předloží vodu na ruce, z ošatek rychle
 podají chleba a přinesou ubrousky z hebounké látky.
 V kuchyni padesát otrokyň, jež mají na starost řádně
 vystrojit procesí chodů a Penátům udržet oheň.
 705 Dalších sto služebných se stovkou číšníků stejného věku
 na stoly pokrmy vrší a před hosty poháry staví.
 Rovněž i Tyrané šťastný práh překročí v nemalém počtu,
 načež jsou vyzváni porůznu ulehnout na pestrá lože.
 Užasnou nad dary trójského Aenéa, nad Askaniem,
 710 nad žhavým pohledem boha a nad jeho lživými slovy,
 nadchne je plášť i žlutavým akantem obšitý závoj.
 Zejména nešťastná, budoucí zhoubě již propadlá Dídó
 nemůže nasytit mysl, čím déle se dívá, tím více
 plane: dary i chlapec zároveň budí v ní úžas.
 715 Ten, když si s Aenéem pohrál, chvíli ho objímal, kolem
 krku mu visel a ukojil lásku cizího otce,
 počal si po očku prohlížet královnu. Ta k němu celým
 srdcem již přilnula, na klín jej bere, neznalá Dídó,
 neví, co za boha strojí jí léčku. Amor je dbalý
 720 pokynů kythérské rodičky, pozvolna Sýchaea hledí
 smazat a snaží se zaujmout živoucím milostným citem
 mysl, jež dávno již neplála, dávno již odvyklé srdce.
- Hned, jak se skončily hody a ze stolů sklidily zbytky,
 přinesou veliká měsidla s vínem a ověňčí číše.
 725 Palác se rozšumí, hovor se širými atrií nese.
 Ze zlatem pokrytých stropů visí rozžaté lustry,
 hliněné svíčky svým plamenem vítězí nad temnou nocí.
 Královna žádá pak o misku bohatě zdobenou zlatem
 a drahým kamením, ze které píval již Bélus a po něm
 730 i všichni ostatní. Tehdy se v paláci rozhostí ticho.
 „Jove, protože ty jsi prý ustavil hostinné právo,
 nechť se dnes radují Tyrané i ti, kdo vypluli z Tróje,
 nechť naši potomci tento den na věky v paměti mají!
 Připoj se Bakchu a rozdávej radost, přijď, dobrá Júnó!
 735 Také vy, Tyrané, oslavte setkání v přátelském duchu.“

- Skončí svůj proslov a na počest ulije nápoje na stůl.
Po této úlitbě jen lehce vínem rty navlhčí první
a vyzve Bitiu, aby pil po ní. Ten vyprázdní hbitě
zpěněnou misku a obsahem zlata si propláchne hrdlo,
740 ostatní předáci po něm. Ijópás s dlouhými vlasy
rozezněl zlacenou kitharu: mohutný Atlás jej tomu
naučil. Zazpíval o bludné luně a o strastech slunce,
kde se vzal člověk, zvířata, kde zase voda a oheň,
nebeský Vozataj, deštivé Hyady, dvojice Volů,
745 proč slunce zimních dnů tolik se v Oceán pospíchá smočit
nebo co zdržuje liknavou letní noc na její cestě.
Opětně tleskají Tyřané, Trójané jdou v jejich stopách.
Rovněž nešťastná Dídó si krátí noc rozmanitými
hovory a přitom do sebe nasává trvalou lásku.
750 Mnoho se táže stran Priama, ptá se stran Hektora mnoho;
v jaképak Auróřin potomek dorazil zbroji a jaké
koně měl Diomédés, jaké byl Achillés výšky?
Vybízí: „No tak nám od prvních počátků, cizinče, pověz,
s jakou lstí Řekové přišli a jaké tě pohromy stihly,
755 kam všude nesly tě tvé bludné cesty. Neboť již sedmým
rokem po všech možných mořích i pevninách bloudíš.“